

Tėvynė

No. 36

New York, N.Y. -10001-

10 d.

63 metai

LIETUVIŲ
VIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

SKELBIAMAS DIDYSIS KALĖDŲ IR N. METŲ SLA VAJUS

PAGAL SENAS TRADICIJAS KIEKVIENAIŠ METAIS PRIEŠ KALĖDAS IR NAUJUS METUS SUSIVIENIJIMAS VYKDO SUSTIPRINTĄ SLA NAUJŲ NARIŲ ĮRAŠYMO VAJŲ. VISI ORGANIZATORIAI IR VEIKLŪS NARIAI TURI GAUTI BENT PO KELETĄ NAUJŲ NARIŲ. KIEKVIENA KUOPA SAVO SUSIRINKIME TURI APSVARSTYTI ŠĮ REIKALĄ.

Čia primenam:

NAUJUS NARIUS su daktaro sveikatos tikrinimu galima įrašyti iki 70 metų amžiaus.

NON-MEDICAL, be daktaro sveikatos tikrinimo, nariai priimami iki 55 metų, apdraudus sumoms iki \$5,000 į visas klases.

JAUNUOLIUS geriausia įrašyti į ENDOWMENT apdraudą, kad laikui atėjus jie atsiimdami apdraudus sumą, turėtų pinigų aukštojo mokslo studijoms.

SLA NARIAI gali įrašyti savo šeimas, žmonas, vaikus ir auklėtinius.

JEIGU MAŽA apdrauda, narys ją gali padidinti (iki 70 metų amžiaus), kad tikrai būtų nauda pašalpgaviam.

ORGANIZATORIAI įrašykite ir sveikatos tikrinimą, kurie turi artimus ryšius su lietuviais.

TĖVAI IR GLOBĖJAI padovanokite SLA apdraudą jaunuoliams. Tai bus geriausia ir nepamirštama Kalėdinė dovana.

VAIKŲ TERMINUOTOJI APDRAUDA, jeigu šeima nesiryžta imti reguliarių apdraudus, taip pat gera. Už \$1,000, šios apdraudus į metus mokama tik \$3.00

Visos kuopos, visi organizatoriai ir visi nariai gaus šiam Kalėdiniam SLA Vajuje nors po keletą naujų narių.

SVARBU ORGANIZATORIAM:

Jau paskelbta SLA Lietuviškos Šeimos Vajaus taisyklėse, kad kiekvienas organizatorius GAVES 50 NAUJŲ NARIŲ gaus PREMIJĄ \$400.00, o kiekvienas organizatorius gavęs į reguliarią apdraudą 20 NAUJŲ NARIŲ gaus PREMIJĄ \$200.00. Tai puikus paskatinimas ir proga laimėti šias papildomas prie nuolatinio atlyginimo premijas.

Mes tikim Jūsų gera valia ir laukiame atsiliepimo.

LAIŠKAI SPAUDAI DĖL RUSŲ OKUPACIJOS

Baltijos kraštų atstovai JAV-se įvairiomis progomis rašo vietas spaudai ir amerikiečių skaitytojams primena sovietų tebevykdomą okupaciją. Elta neseniai gavo iškarpas Bostono didžiųjų dienraščių, kuriuose paskelbti tikslūs, objektyvūs laišakai apie Baltijos kraštus ar apie vasarą pasirašytą sovietų - vokiečių sutartį. Latvia, latvių spaudos sąjungos JAV vicepirmininkas, Osvalds Akmentins neseniai parašė net kelis laiškus Bostono dienraščiams "The Christian, Science Monitor" ir "Boston Herald Traveler". Viename laišku pabrėžta, kad bendras likimas apjungęs estus, latvius bei lietuvius. (E.)

LIETUVOS AUKSAS

"East West Digest", Londono žurnalas š.m. rugsėjo mėn. įdėjo svarbų straipsnį "Britanija ir Baltijos auksas". Žurnalas pabrėžia, kad buv. britų mėn. pimininkas H. Wilsonas 1967 m. vasario mėn. su A. Kosyginu, šiam apsilankius Londone, buvo pasirašęs "gėdingą susitarimą" ar sandėrį Baltijos aukso Anglijoje klausimu.

Žurnalas primena, kad susitarimas įsigaliojo ir kad piniginiams atsiskaitymams reikalingas britų parlamento sutikimas. Tačiau... buvusioji Wilsono vyriausybė, visai parlamento neatsiklaususi, sovietams, pagal susitarimą, sumokėjusi pusę milijono svarų sterlingų. Dėl to žurnalas ir klausia: kodėl nesiskaitoma su parlamentu? Kodėl Britų valdžia tariasi reikalu tų žmonių, kurie nėra britų piliečiai? (E.)

* MUENCHENE, Vokietijoje, leidžiamas Laisvosios Spaudos Sąjungos biuletenis "Freie Presse - Korrespondenz" 6 nr-je įžanginiu straipsniu paminėjo Lietuvos okupacijos 30 m. sukaktį. Paskelbta Europos Tarybos Strasburge patariamiosios asamblėjos 1960 m. paruošto pranešimo apie Baltijos valstybės dalis apie Lietuvą. (E.)

* LIETUVOS SPORTININKAI - lengvaatlečiai rungtyniaudami, šią vasarą, Vilniuje, pasiekė žymių rezultatų. Kestutis Šapka peršoko kartelę 2 m. 21 cm. aukštyje. Tai buvo naujas Lietuvos rekordas ir geriausia pasekmė visoje Europoje, šiame sezone. (E.)

* DAINAVOS ANSAMBLIS Chicagoje rengia šį sezoną pastatyti naują operetę, kuriai libreto parašė Anatolijus Kaisys, o muziką kompozitorius B. Budriūnas.

* A. TENISONAS, kurs gyvena Antverpene, Belgijoje, į flamandų kalbą išvertė 24 lietuvių autorių apysakas.

A scene from the October 18 demonstration held by Lithuanians and other Balts.

SLA kuopos ir veikėjai siuskite SLA Centru adresu numatomų Susivienijimo nariams.

Tėvynė

MBIVENIMAS LIETUVŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numerui išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senasis adresas ir
nurodyti naujo adreso pasto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Jungtinių Tautų 25 metų Jubiliejus

JUNGTINIŲ TAUTŲ EMBLEMA

Tautų Lyga, neatsižvelgiant į daugelio taurių, politinio pasaulio asmenų pastangas skaudžiai pralaimėjo ir neteko autoriteto, kai nepajėgė sutrukdyti Antrojo pasaulinio karo. Bet karui pasibaigus vis tiek buvo antru kart pasiryžta sukurti tarptautinę organizaciją, kuri svarbiausia pagelbėtų išlaikyti taiką pasaulyje. Jungtinių Tautų kurėjai turėjo daug vilčių ir tikėjo, jog šiuo syk jiems pavyko surasti veiksmingas priemones suformuoti santykius tarp visų valstybių. Deja, šiandien gal daugumos Jungtinių Tautų kurėjų jau nėra gyvųjų tarpe ir jie jau nemato, kaip klostosi šiandien reikalai.

.....

Į New Yorką suvažiavo Jungtinių Tautų jubiliejaus daugumos dalstybių vadai. Jie sakė kilniai skambančias kalbas, kvietė taikos būdu spręsti visus nesusipratimus, pasitaikančius tarp atskirų valstybių.

JAV prezidentas R. Nixonas, kalbėdamas J. Tautose pažymėjo tokią didelę pažangą padarę Jungtinės Tautos techninėje ir ekonominėje srityje, bet čia pat įspėjo, daug nesitikėti iš jų politinėje srityje. Jungtinės Tautos tinka spręsti mažų valstybių nedideliams nesutarimams, bet jos nepajėgios reguliuoti didžiųjų valstybių konfliktus.

Prezidentas Nixonas ragino išlaikyti taiką visame pasaulyje. O taikos išlaikymas, prezidento žodžiais, priklausys nuo gerų santykių tarp didžiųjų valstybių, pirmoje eilėje tarp Amerikos ir Sovietų sąjungos.

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* KANADOS LIETUVIŲ diena Londone sutraukė gausią publiką ir plačiųjų apylinkių. Į daugiau kaip pusantro tūkstančio susirinkusių minią kalbėjo pimininkavęs A. Pocius, Londono mayoras, VLIKo atstovas B. Nemickas, S. Barzdukas, provincijos ir federalinės administracijos atstovai ir Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas. Programą atliko "Birbynė", "Gyvataras" ir "Baltijos" ansambliai. Daininkai ir tautinių šokių atlikėjai buvo sutikti ir palydėti su triukšmingomis ovacijomis.

* LIETUVIŠKŲ KNYGŲ paroda, ypatingai senų ir retų leidinių, buvo surengta Otawoje valstybinės bibliotekos patalpose. Paroda sutampa su atidarymu šioje bibliotekoje lietuviškų knygų skyriaus.

* RAŠYTOJAS JUOZAS KRALIKAIŠKAS, sulaukęs 60 metų amžiaus, jį sveikintusius įtikinėjo, jog čia tik metrikas surašusio vargoninko klaida, nes jis jaučiasi daug jaunesnis.

* BALTIEČIŲ STUDIJŲ antroji konferencija San Jose, Cal. lapkričio 26-29 dienomis iš lietuvių paskaitas skaitys: V. Vardys, M. Gimbutienė ir R. Sealey. Bendrai numatoma apie 30 įvairiomis temomis paskaitų.

* DETROITO LIETUVIŲ klubas Tarptautinio Instituto patalpose spalio 4 d. surengė literatūros vakarą. Savo kūrinius skaitė V. Alantas, Marija Sims, K. Keblys, Ingrė Damušytė ir Balys Gražulis.

* ALDONA SKIRUTYTĖ laimėjo dvigubai. Ji gavo Lietuvos vadinamą respublikinę ir Milano, Italijoje, grafikos dvimetinėje parodoje premijas.

* GARGŽDAI esą įkurti 1253 metais, bent taip galima spręsti iš užrašo ažuoliniame stulpe, kurs stovi šalia plento Vėžaičiai-Gragždai.

* REMYGIJUS SAMOŠKA, Tauragės mokyklos mokinys šiemet maudėsi Šventojoje upėje ir staiga užčiuopo stambų akmenį dugne. Kai iškelė tą akmenį į viršų, tai pamatė, kad čia būta gintaro. Šis gintaragalas svėrė 230 gramų.

Tai buvo vieša deklaracija, bet sunkiusius klausimus Washingtono politikos vadovai svarstė uždaruose pasitarimuose su Sovietų sužsienių reikalų ministru Gromyko. Kokie rezultatai šių pasitarimų neskelbiama, bet laikraštiniškai pasitebi, kad Valstybės sekretorius Rodgers po pasitarimų su Gromyko buvęs aiškiai nusivilęs. Nors Baltųjų Rūmų pranešimas ir sako, jog pasitarimuose su Gromyko "atmosfera buvo draugiška" bet apie tai, kad būtų pasisekė svarbiaisiais reikalais surasti sprendimus, tuo tarpu nekalbama,

.....

Baltijos jaunimas demonstravo prie Jungtinių Tautų, bandydamas atkreipti dėmesį į liūdną Lietuvos, Estijos, Latvijos būklę rusų okupacijoje, kai vykdomi ne tik politiniai persekiojimai, bet ir varomas žiaurus šiose valstybėse nutautinimo darbas.

Demonstracija, žinoma atkreipė plačiosios visuomenės dėmesį, daugelis ją matė televizijoje ir apie ją skaitė plačiojoje spaudoje. Tik labai gaila, kad ši demonstracija vyko prie uždarytų Jungtinių Tautų vartų.

Tėvynė 2

* DAINININKĖ VIOLETA BALČIŪNIENĖ Detroito rengia savo koncertą, kuris įvyks Lietuvių namuose lapkričio 4 dieną.

* "AIDUTĖS" jaunų merginų ansamblis, kuriam vadovauja A. Stefens, ateinančių metų pradžioje rengiasi paminėti savo veiklos penkių metų sukaktį.

* MAIRONIO lituanistinę mokyklą Toronto, Ont. šiemet lanko 500 mokinių. Jie suskirstyti į 22 klases. Į tėvų komitetą šiemet išrinkti: Zaleckienė, Kulika kienė, Jagelienė, Sapockinas, Stabačinskis, Murauskas ir Vaičiūnienė.

* A. MAKAITIS buvo išrinktas šachmatų lygos pimininku (Metropolitan Chess League) Bostone. Jis yra Bostono lietuvių draugijos šachmatų komandos kapitonas.

* BOSTONO LITUANISTINĘ mokyklą šiemet lanko 124 mokiniai. Tėvų komitetą sudaro: B. Veitas, D. Lizdėnienė, J. Navickas, I. Baškienė ir V. Hodges.

* VILNIUJE šio mėnesio pradžioje įvyko tadžikų - nedidelės Azijos tautelės dekada, kurios metu po tolimos kelionės į Lietuvos sostinę tadžikai rodė savo meną, dainavo ir šoko. Tadžikai yra viena labiausiai skriaudžiamųjų tautų. Lietuviai tadžikus priėmė ypatingai šiltais ir vaišingai.

* S. RUKIENĖS antroji atsiminimų knyga - Grįžimas į laisvę, jau pasirodė rinkoje. Knyga turi 528 pusl.

* S. TARZDUKAS, L. Dambriūnas, P. Jonikas, A. Salys ir P. Skardžius sudaro komisiją, kuri tvarkys tikrinių pavadinimų rašybą.

* ANYKŠČIAI, garsiajam vyno gamintojui Karazijai dar nepriklausomais laikais pradedus, dabar pasidarė vaisių vyno gaminimo centras Lietuvoje. Dar padidėjusioje gamykloje dirbamas įvairių uogų ir vaisių vynos. O tam vynu gaminti uogos vežamos iš plačiosios apylinkės, iš Staškuniškio agrastai, juodosios serbentos, Anykščiuose veikiančios medelynas patiekė 5 tonas įvairių uogų. Uogos taip pat vežamos iš Pasvalio, Kaišiadorių, Tytuvėnų.

* MARQUETTE PARKO lietuvių namų savininkų draugija turėjo spalio 16 d. susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 400 narių. Draugija viso turi 500 narių. Susirinkimo nutarimu paskirta šimtas dolerių Brazinskams, tėvi ir sūnui, kurie pagrobė sovietų lėktuvą ir nukraidino jį į Turkiją.

* PROF. IGNAS KONČIUS sunkiau susirgo ir gydomas Bristol, Conn. ligoninėje.

* VYTAUTO VIRKAUS paveikslų paroda atidaryta lapkričio 1 d. Lutherna College, Los Angeles, Cal.

Kiekvieno SLA veikėjo pareiga pagelbėti organizatoriui

Greitai atsiliepkite į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kuri dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. – Gerbiame Jūs SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas toliau pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Detroit, Mich.

Mirė SLA 200 kp. narys Stepas Dryža. St. Dryža gimęs 1912 m. sausio 2 d. Lietuvoje Joniškio apskr. Slinkių valsč. Rubežnikų Km. Mirė Detroite spalio 2 d. St. Dryža pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją, kaip ir daugelis lietuvių nuo komunistų smurto. Gyvendamas vokiečioje Flensburg stovykloje vedė Ramonaitę Zofiją. 1949 m., birželio 17 d. atvyko į Ameriką ir apsigyveno Detroite. Amerikoje išgyveno 20 metų, dirbo Chrysler Corp. Prieš keletą metų pajuto širdies sutrikimus ir negalėdamas toliau dirbti išėjo į pensiją. Velionis priklausė Susivienijimo 200 kuopai ir daugeliui kitų organizacijų, buvo labai aktyvus visuomenininkas, visų mylimas ir gerbiamas. Buvo pašarbuotas J. Baužienės koplyčioje. Spalio 4 d. įvyko su velioniu atsiveikėtinimas, kurį tvarkė J. Gaižutis. Atsiveikino organizacijų atstovai. Balso - Kazys Ražauskas, Taut. Sąjungos - Stasys Šimoliūnas, Susivienijimo - Antanas Sukauskas, Radio Klubo - Vacys Urbonas, Ateitininkų - Vytautas Petrušis, Šaulių - Leonardas Šulcas, Dainavos stovyklavietės - Jonas Urbonas. Spalio 5 d. velionis St. Dryža buvo nulidėtas į Holy Sepulchre kapines. Liko nuliūdime žmona Zofija, brolis Vincas Chicagoje. Motina Uršulė, du broliai - Bronius, Julius ir sesuo Eugenija Lietuvoje ir daugelis draugų bei pažįstamų. St. Dryžos vardui įamžinti,

suaukota 350 dolerių. Į kapus lydėjo apie 50 automobilių. Mielas Stepai ilsėkis ramybėje.

A. Sukauskas

SHENANDOAH, PA.

SLA 23 kuopos metinis susirinkimas bus gruodžio (December) 6 diena 1970, Lietuvių Veteranų namuose, 216 N. Main Street.

Susirinkimas prasidės 12 valandą. Šis susirinkimas turės būti svarbus. Todėl visi kuopos nariai privalo ateiti. Galėsit susimokėti savo mėsines duokles. Kuopos susirinkimai visada bus kas 3 mėnesiai. Dar kartą primenu, kad visi kuopos nariai dalyvaus šiame susirinkime.

Viktoras Visockis

* VILNIAUS SPAUDOJE rašoma apie jaunimo grubumą moterų atžvilgiu, dažną keiksmažodžių vartojimą. Pasipiktinęs pensininkas J. Butkus laiške "Komj. Tiesai" (rugs. 27) teigia, kad "Seniau žmonės buvo nemokyti, nekultūringi, bet kalba buvo paprasta, be keiksmų ir blevyzgų... Kolioti merginas - juk tai chuliganizmas viešojoje vietoje... studentams trūksta išsiauklėjimo..." Kita gyventojas, Kauno inžinierius J.S. ten pat nusiškundė dėl autobuse girdėto dviejų jaunuolių pokalbio: "Nustebau, kad jų kalboje kas trečias žodis - keiksmažodis arba necenzūrinis žodis. Supratau, kad jie Politechnikos instituto studentai". (E.)

* KETVIRTOJI LIETUVIŲ dainų šventė įvyks Chicagoje 1971 metų liepos 4 dieną International Amphitheatre.

VILNIAUS ir Krokuvos universitetai š.m. rugsėjo 7 d. Vilniuje pasirašė draugystės ir bendradarbiavimo sutartį. Iš lenkų pusės sutartį pasirašė Krokuvos Jogailos universiteto rektorius prof. dr. M. Klimaszewski, iš lietuvių - doc. J. Grigonis, laikinai ėjęs Vilniaus universiteto rektorius pareigas.

Pagal sutartį numatytas bendradarbiavimas visuomeninių mokslų, matematikos, fizikos, biochemijos, lingvistikos ir kitų klausimų srityse. Būsią keičiamasi mokslo darbuotojais paskaitoms skaityti, be to, numatyta keistis ir studentais, aspirantais. (E.)

VIETOJE JONINIŲ - RASOS ŠVENTĖ

Rasos (ne Joninės) - tai naujos pastangos Lietuvoje įvesti naujus papročius. J. Vilkaitis "Lit. ir Menas", aiškina, kad pastaraisiais metais Rasos šventė mėginama atgaivinti ir siekiama įvesti vietoje Joninių. Pažymėta, kad Rasos švesta dar 19 amžiuje. Jų tikroji prasmė - ne vardinės, o saulės ir gamtos šventė. Rasoje atgyjanti lietuvių tautosaka ir "saulėgrąžoje žmogus kalbasi su gamta".

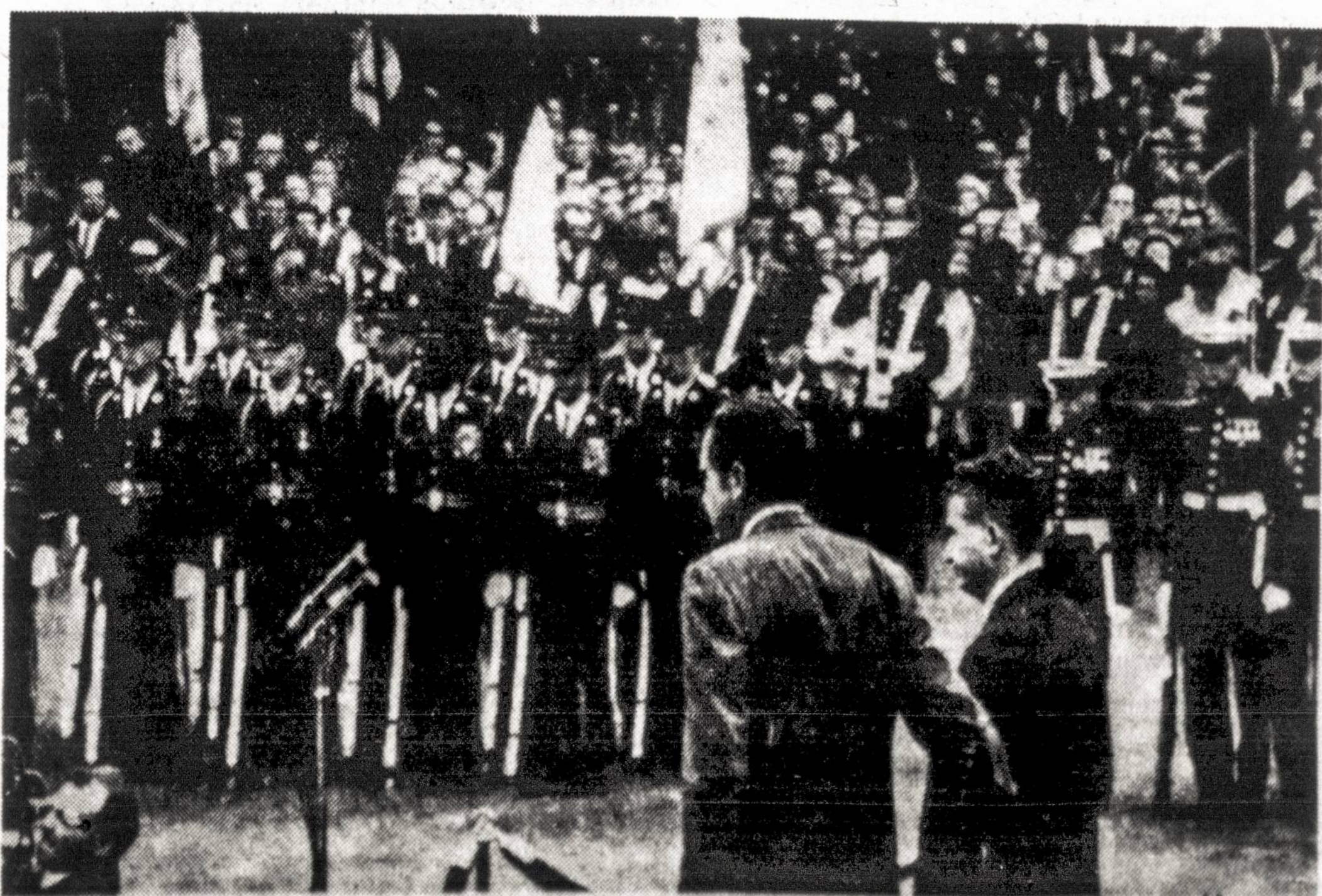
Lietuvoje šventė buvusi švenčiama Kernavėje, kur būdavo daugiausia jaunimo - apie 300-400. Tai būdavo paskutinį arba priešpaskutinį birželio šeštadienį.

Keli tos šventės vaizdai: skaitomi iš tautosakos atrinkti tekstai - kreipimasis į saulę, mėnulį, ugnį; skaitomas atsiveikėtinimas su saule. Švenčiama visą naktį, kūrenamos ugnys, ritinami degantys ratai, einama su deglais prie upės, plukdomi vainikai, ieškoma paparčio žiedo. Anksti ryta, 4 val., saulei pasirodžius, šventė baigiama. Pasiūlyta tokia šventė, švęsti ne tik Kernavėje, bet ir kiekvienoje apylinkėje. (E.)

BURTININKAI - LIGONIAI

Vakarų Afrikoje, Togo ir Danomėjos respublikoje yra žmonių, kurie gali tiksliai atspėti lietingojo periodo pradžią. Anksčiau jie buvo laikomi žyniais ir burtininkais, galinčiais sukelti arba sustabdyti lietu. Pasirodo, kad šią "antgamišką" ypatybę suteikia tam tikros paveldimos ligos. Sergančių šia liga žmonių hemoglobinas būna mažiau tipus, negu paprastai. Prieš lietingojo periodo pradžią, vandens garų pagausėja trisdešimčia procentų, o atmosferinis slėgis krinta. Dėl to raudonieji kraujo kūneliai - eritrocitai deformuojasi ir lėčiau cirkuliuoja kraujagyslėmis, sukeldami tam tikrus skausmus. Jie tiksliai praneša "žmogui-barometru" apie artėjantį lietų.

Tėvynė 3

Rumunijos prezidentas Nicolae Ceaușescu, atvykęs į Ameriką, kaip ir daugelio kitų kraštų politikos vadai, dalyvauti Jungtinių Tautų jubiliejinėje sesijoje, buvo prezidento Nixono palankiai priimtas. Vaizde matome prez. Ceaușesku ir prez. Nixoną priimančius garbės sargybą prie Baltųjų Rūmų.

KAI BUVO LIETUVOJE LEDYNAI

KOKIUS PĖDSAKUS PALIKO LEDYNAI
LIETUVOS ŽEMĖJE

Prieš daugelį tūkstantmečių Lietuvą buvo užkloję iš šiaurės atslinkę ledynai. Apie juos priešlingai dabar sprendžia iš daugelio to laikmečio liudininkų: atgabentų didžiulių akmenų - riedulių ir riedulių, gargždo, žvirgždo: smėlio ir molinio nuogulų - morenos.

Pietryčių Lietuvoje randamos seniausios, priešpaskutinio apledėjimo ledyno tirpsmo vandeni suklotos nuogulos. Tai pailgos, iš šiaurės vakarų į pietryčius besitiesiančios kalvų grandinės. Šių kalvų branduoliai dažnai sudaryti iš žvyro ir smėlio, kurie buvo susikloję paties ledyno plyšiuose ir tuštumose. Ištirpus ledynui, tu plyšių ir tuštumų vietoje atsirado kalvos, o ledyno vietoje - slėniai ir pažemėjimai tarp kalvų.

Paskutinio apledėjimo ledynas į Pietryčių Lietuvą buvo atslinkęs keletą kartų. Kiekvieną jo ilgesnį sustojimą nužymi kalvų grandinės, nusitesusios iš šiaurės rytų į pietvakarius. Jų yra keletas eilių. Vienu sustojimu metu ledyno pakraštys būdavo beveik išsūsis, mažai susiksaldęs ir, ledui tirpstant nuo jo tekėjo nedideli klaidžiojantys upeliai. Tokie upeliai didokame plote suklojo smėlius ir žvyrus, kurie dabar matomi Leipalingio, Klepočių, Rūdiškių, Kazbiejų apylinkėse. Šios banguotos lygumos vadinamos zandrais. Kitų sustojimų metu ledynas stovėdavo ilgai, susiskaldydavo į daugelį liežuvių, kurie tirpdami mažėjo, o jų priekyje klostėsi žvyras ir smėlis su rieduliais. Vėliau tokios nuogulos užpildydavo ir ledyne atsiradusius didesnius plyšius bei pažemėjimus. Gana plati tokių darinių juosta dabar susekama nuo Vištyčio ežero į rytus, mok-Sangrūdės, Lazdijų, Seirijų, Daugų, Aukštadvario, Vievio, Molėtų, Utenos ir kitur. Lygios dubumos kraštinių darinių pašlaitėse - tai buvę ledyninių liežuvių guoliai, kuriuose dabar dažnai tyvuliuoja ežerai.

Ledynui tirpstant, jo paviršiumi ir plyšiais tekėdavo upeliai, kurie ledyno pakraštyje susijungdavo į didesnius upelius, o šie į didelę ledyno tirpsmo vandeni upę. Tokia upė, prasidėjusi į pietus nuo Kaltanėnų, tekėjo į pietvakarius. Nuo ledyno pakraščio į ją įtekėdavo vis nauji upeliai,

ir ji darydavosi vis vandeningesnė. Jos suklotus smėlius dabar aptinkame į šiaurę ir į pietus nuo Pabradės, Nemenčinės apylinkėse, į pietus nuo Vilniaus, prie Rudnikų, Pirčiupio, Varenos, Marcinkonių, Druskininkų ir į pietus nuo Kapčiamiesčio. Prieledyninės upės slėnį paveldėjo dabartinės Žeimenos, Neries, Vokės ir merkio upės. Tos upės slėnis ne visur buvo vienodai platus. Vietomis jis susiaurėdavo, suspaustas iš abiejų pusių aukštų moreninių kalvų grandinių. Tada ji plaudavo iš krantų moreną ir klojo savo vagoje. Ypač jos slėnis buvo susiaurėjęs prie Vilniaus. Į pietvakarius nuo Vilniaus upė suklostė 15-20 m. storio žvyro ir smėlio klotus. Dabar čia įrengti dideli žvyro ir smėlio eksploatacijos karjerai, kuriuos matome dešinėje Vilniaus-Kauno plento pusėje.

Kai ledynas stovėjo ties Virbaliu, Liudvinavu, Igliauka, Prienais, Žiezmariais, Žasliais, jo pakraštyje daugiausia buvo sukloti smėliai. Šis ledynas Šimno-Balbiariškio-Stakliškių apylinkėse patvenkė didoką prieledyninį ežerą, kurio dugne nusėdo dabar čia randami moliai.

Tuo pačiu laiku ties Želva, Balninkais, Molėtais ir Alunta tirpstančio ledyno paviršiaus dubumose buvo sukloti daug žvyro ir smėlio, kurie dabar čia paplitę atskiromis kepalų formos kalvomis, vadinamomis keimais, arba sudaro ištisus kalvynus. Į šiaurės rytus ir į pietryčius nuo Molėtų ir į vakarus nuo Kazitiškio buvusios dubumos, kurias suformavo čia gulėję ledyno liežuviai vėliau buvo užpildytos nuo ledyno pakraščio tekėjusių upelių sąnašomis. Tai daugiausia smėliai, rečiau žvyrai, ant jų auga pušynai supa gražius, vos ne kas kilometrą telkšančius ežerus.

Paskui atšilo. Ledynas, smarkiai aptirpęs, gana toli pasitraukė. Vėliau vėl atšalo. Į Vidurio Lietuvą įslinko dvi didžiulės ledyno plaštakos. Viena jų slinko iš vakarų ir pasiekė Veiverių-Raseinių-Viduklės liniją. Kiek vėliau iš šiaurės atslinko kita, truputį nustūmė atgal pirmą ir sustojo Šiaulių-Radviliškio-Seduvos-Krakių-Vilkijos-Jonavos-Ukmergės-Kavarsko ruože. Šis ledynas tirpo lėtai, buvo susiskaldęs į didelius liežuvius. Ledyno pakraštyje buvo susitvenkęs buvo didelis prieledyninis ežeras. Gilesnėse šio ežero vietuose klostėsi moliai, kurie paplito Kauno, Kaišiadorių apylinkėse. (B.D.)

Ledynu laikais iškilusios žemaičių žemės kalvos

Aleksandras Čaplikas, SLA vice-prezidentas, padovanojęs Bostono lietuvių klubui gražiai įrėmintus paveikslus.

* ALEKSANDRAS ČAPLIKAS, Bostono lietuvių klubo susirinkime pastatė scenoje vyti ir Dariaus-Girėno paveikslą, pranešdamas, kad tuos paveikslus jis gavo dovanai iš pral. Juro, o už rėmus sumokėjo 13 dolerių. Dabar jis tuos paveikslus dovanoja klubui.

* ITALIJOS SPAUDA pastaraisiais mėnesiais skelbė daug žinių apie Lietuvą ar bent įvairiais atvejais paminėjo Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių vardą. Kai kurie italų dienraščiai pranešė apie rugpjūčio mėn. buvusį CBS televizijos perduota JAV korespondento, ištremto iš Maskvos, William Cole pasikalbėjimą su rusais, kovojančiais prieš komunistinį režimą, už laisvę Rusijoje - rašytoju Amalriku, V. Bukovskiu ir P. Jakiru.

Ta proga, pasikalbėjime paminėjus lietuvių kalbą, su Ginsburgu nutėistą kalėti sovietų darbo stovykloje, laikraščiai iškeltas ir Lietuvos vardas.

* SENELIŲ PRIEGLAUDOSE (Nursing Home) gyvenančių nepaprastai sunki būklė kelia didelį susirūpinimą. Senatorius David Pryor (D.Ark) Washingtono sušaukė specialų susirinkimą, kuriame nušvietė padėti jo ištirtuose senelių namuose.

UODEGA VIETOJ MEŠKERĖS

Apie tai, kaip lapės apgautas vilkas bandė žuvauti eketėje, žino kiekvienas vaikas. Tai paplitusi pasaka, tačiau gamtoje panašių dalykų pasitaiko.

1921 m. anglas Monktonas tarnavo Naujojoje Gvinėjoje ir užsiiminėjo zoologiniais tyrimais. Kartą jis nukovo mažytėje koralų salelėje, kurioje augo vos keletas nuskrudusių medelių. Jokios kitos augmenijos salelėje nebuvo. Visą naktį aplinkui šminėjo daugybė žiurkių ir trukdė mokslininkui miegoti. Ryte Monktonas nusprendė patikrinti kuo žiurkės maitinasi šioje tuščioje salelėje. Jis tyliai sėdėjo ir laukė. Netrukus jis pamatė, kaip kelios sulysusios žiurkės nuėjo prie vandens. Jos susėdo ant kyšančių iš vandens plokščių koralų nugaromis į vandenį ir panardino savo plikas uodegas į ramią lagūną. Staiga viena iš jų pašoko lyg patrakusi. Kai žiurkė nukrito žemėn, šalia jos, žnyplėmis įsikibęs į uodegą, gulėjo krabas. Žiurkė greitai apsisuko, sugriebė ir suėdė krabą. Po to ji vėl atsisėdo ant akmenų, nuleidusi uodegą vandenin. Kitos žiurkės taip pat šokinėjo, traukdamos krabus iš vandens.

Pastarųjų metų zoopsichologijos tyrimai parodė, jog įvairūs gyvūnai alkiui numalšinti griebiasi tokių gudrybių, kurių vien tik instinktais nepavadinasi. Dr. Gadžeris pažymi, kad savo uodegomis maistą gaudo septynių rūšių žvėrys: lapės, kojotai, ūdros, jenotai, žiurkės, katės ir jaguarai.

Tėvyne 4

Kanados tautinių, šokių, ansamblių "Gyvataras" ir "Atžalynas" šoko lietuvių dienoje bendrai.

Koks likimas laukia Brazinskius ?

BRAZINSKAMS DIDELIS PAVOJUS

Laisvės kovotojai, tėvas Pranas ir sūnus Algirdas Brazinskius, iš Lietuvos į Uzbekistaną išstremti negryžtamai.

Žinai apie jų išskridimą į Turkiją pasiekė visą pasaulį. Vlikas ėmėsi žygių gelbėti tremtinius-pabėgėlius. Buvo kreiptasi į Turkijos prezidentą ir prašyta suteikti jiems egzilų teisę ir buvo pasiūstas Vliko atstovas Romas Kežys į Ankarą. Vliko atstovas kasdieną informuoja Vliką apie savo pastangas Turkijos vyriausybėje.

Pavojus būti gražintiems dar yra didelis. Rusijos spaudimas su grąšiniiais Turkijai nepaprastai.

Duota Turkijos prezidentui telegramą, Elta pasiuntė keturiom telegramų agentūrom ir didesniem JAV ir Kanados laikraščiam. Be to, išsiuntinėtai ir spaudai pranešimas (ress release) nušviečiant kokioms sąlygomis Brazinskius pateko Uzbekistaną ir kad lietuvių tremtinių Sibire ir kitose vietose yra dar per 100,000.

Viso pasaulio lietuviai kviečiami siųsti telegramas Turkijos vyriausybei tiesiog arba per savo gyvenamų kraštų Turkijos ambasadas. Reikia lėšų, bylai vesti, nes reikia ir advokatų. (E.)

BRAZINSKAI PAGARSEJO SOVIETŲ LĒKTUVO PAGROBIMU

KĄ KALBA PATS KAROLIS BRAZINSKAS!

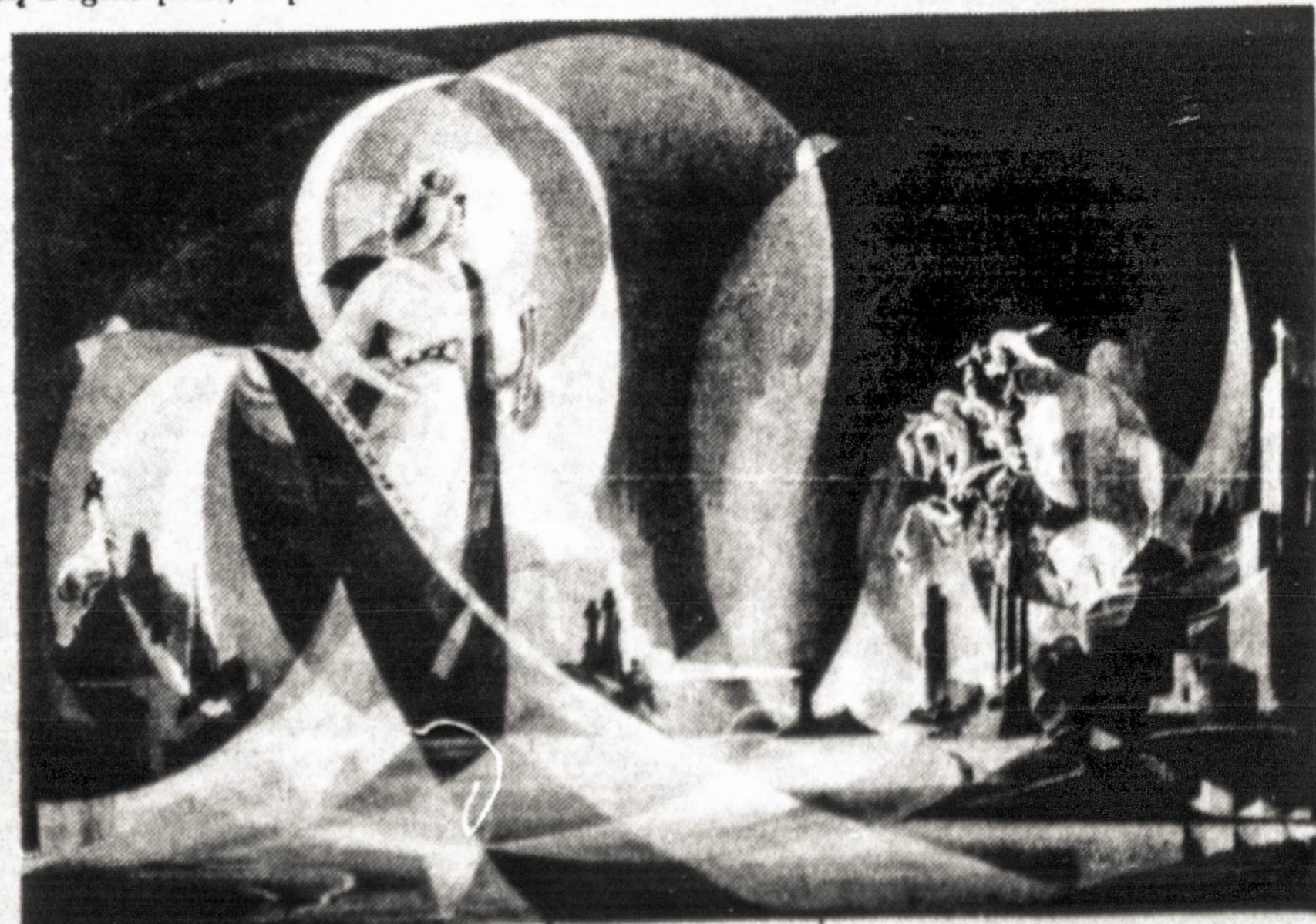
Tai padaryti, jis sakosi, pasiryžęs norėdamas savo sūnui suteikti progą laisvame pasaulyje išsimokslinti ir gyventi ne vergiškoje būklėje, koioje jie iki šio laiko gyveno. Jau prieš trejetą metų jis sumanęs pagrobtį sovietų lėktuvą, tik jokių būdu negalėjęs prikaltinti savo žmoną ir dukrą kartu vykti. Jis įtikinėjo, kad stiuardėsės nužudymas įvyko tik dėl nelaimingo atsitikimo. Kada pilotas, norėdamas juos parblokti, pradėjo lėktuvą visai siausti, tada ir įvyko pirmieji šūviai. Pilotas Avdejevas šiuos Brazinsko žodžius patvirtino. Antrasis pilotas Surikovas pareiškė, po tų šūvių, jis nusprendė pasiduoti Brazinskių valiai. Brazinskas taip pat pareikalavęs, kad lėktuvo komanda vykdytų jo įsakymus ir nedarytų jokių radio pranešimų. Buvo įsitikinta, kad Brazinsko nepaklausius, gali įvykti katastrofa su visais 47 keleiviais.

KĄ KALBA MASKVA APIE BRAZINSKUS

Laikraštis "Pravda" buvo priversta paduoti žinią apie lėktuvo pagrobimą ir pasistengė ypatingai tėvą Brazinskių apjuodinti ir parodyti nusikaltėlių ūkio srityje.

Toliau rusų spaudoje remiantys liūdininkų pasakojimais aprašomas visas įvykis. Kai tik lėktuvas pakilo virš Batumo, vienas keleivių, tai buvo Brazinskas, padavė stiuardėsei Kuzchenko laišką ir įsakė jį perduoti pilotui. Stiuardėsė išsoko į pilotų kabiną ir suriko: "Užpuolimas". Kai stiuardėsė bandė kabinos duris uždaryti, taip pasakoje kitas įgulos narys Šavidze, tai užpuolikas tuojau įsiveržė į vidų. Jis grasino ginklu ir šaukė "Turkija, Turkija!" Tada pilotas pradėjo siausti visokeriopais posukiais lėktuvą. Toliau nurodoma, kad antrasis užpuolikas Algirdas Brazinskas atsistojęs prieš keleivius sukomandavo laikytis ramiai ir nejudėti. Jis buvo smarkiai ginkluotas. Jo turimos granatos greitai įbaugino keleivius. Viskas dėjos nepaprastai skubiai, žmonės daugumoje net nespėjo suprasti kas dedas. Kai praėjo pimas apstulbimas, keli keleiviai bandė įsiveržti į pilotų kabiną. Bet pasigirdo daugiau šūvių, kulipkos pramušė duris ir sužeidė dar

vieną keleivį. Kada pilotas nesiliovė siausti lėktuvą, tada Brazinskas šovė į jį ir sužeidė. Brazinskius buvo ryžtingi ir jeigu kas bandė pajudėti, tuojau šaudė. Tik tokiu būdu Brazinskius įbaugino kaip komandą, taip pat ir keleivius, kurie juos kiekvieną minutę mėgino pulti, ir priver-

5 Tėvynė 5

Jurgis JUODIS

Aliejus

tė lėktuvą pasukti į Turkijos teritoriją.

Turkijos pareigūnai suteikė pagalbą sužeistiesiems, o abu Brazinskius suėmė ir išklaustė jų pareiškimus, kad jie pasirinko laisvę ir prašo politinės egzilės globos.

AR VĖŽYS UŽKREČIAMAS ?

Vėžio ligos atsiradimo priežasčių, kilmės bei vystymosi eigos supratimas daug kartų keitėsi.

Šiuo metu yra nustatyta apie 1000 cheminių junginių, kurie tam tikromis sąlygomis gali sukelti vėžio ligą. Įrodyta radioaktyvaus spinduliavimo, rentgeno spindulių ne tik gydymosi, bet ir vėžį sukeliančios savybės. Nemažai atlikta tyrimų, siekiant įrodyti infekcinę (virusinę) vėžio kilmę. Rasta apie 30 virusų rūšių, turinčių ryšį su paukščių ir gyvulių navikų atsiradimu. Iki šiol dar niekas neįrodė, kad žmonių vėžinę ligą gali sukelti virusai ar kurie nors kiti mikroorganizmai. Šiuo klausimu pateiksiu žymių mokslininkų nuomonę, pareikštą tarptautinių kongresų metu.

Prof. N. Blochinas: "Vėžys kontakto būdu sergančio žmogaus sveikam neperduodamas."

Prof. A. Haddow (Anglija): "Su tam tikromis išimtimis vėžys neužkrečiamas."

Prof. L. Larionovas (TSRS): "Žmogaus vėžio užkrečiamumą neigia net virusinės teorijos šalininkai. Aš laikausi kitų pažiūrų dėl vėžio kilmės. Todėl aš dar mažiau linkęs vėžį laikyti užkrečiama liga."

Prof. L. Zilberis: "Kai kurie susirgimai, sukelti mikrobu, netaikomi užkrečiamais. Pavyzdžiui, plaučių uždegimo sukėlėjas pneumokokas sukelia susirgimą tik atitinkamomis sąlygomis - organizmui nusilpus, sušalus ir pan. Nustatyta, kad žinomi gyvulių navikų virusai taip pat menkai teprisideda prie vėžio atsiradimo. Jų veikimas susijęs su organizmo amžiumi, mityba, hormonine veikla. Todėl to paties viruso patekimo į organizmą faktas nenulemia naviko atsiradimo."

Prof. T. Yoshida (Japonija): "Aš manau, kad vėžys neužkrečiamas."

Prof. J. Heller (JAV): "Dauguma specialistų mano, kad vėžys neužkrečiamas. Kai kurios gyvulių vėžio rūšys sukeltos virusų. Tačiau žmonių, atžvilgiu tai neįrodyta."

• NAUJAS lietuvių ratelis susikūrė Lenkijos mieste Bydgoščiuje.

• VILNIUJE išleista Jurgio Baltrušaičio rusiškos poezijos knyga - "Medis ugnyje".

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠĮ SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Oda turi būti švari

Daugelis žmonių kreipia menką dėmesį į odą. Dažnai moterys dirbdamos virtuvėje kiša ranką į labai karštą vandenį arba į chemikalus. Vyrai dažnai be reikalo muša kumštinių stalą, nepaisydami, kad tuo būdu padaro sau žalą. Jeigu žmonės žinotų, kokia svarbi yra oda jų gyvenime, tai būtų atsargesni. Juk oda visų svarbiausias žmogaus kūno sargas. Oda saugo žmogaus raumenis, nervus ir vidurius nuo dažnai pasitaikančių pavojų. Jeigu mūsų kūnas nebūtų apvilktas oda, tai negalėtume gyventi. Neapsaugoti raumenys labai greitai apsikrėstų įvairiomis ligomis, į mūsų kūną laisvai įsiveržtų mikrobai ir bacilės.

Reikia atsiminti, kad į odą sueina labai daug nervų, kurie mus įspėja nuo pavojų. Sveika ir švari žmogaus oda gražiai atrodo. Ji esti sausa, lygi ir švelni bei maloni paliesti. Bet reikia žinoti, kad žmogaus oda susideda iš kelių sluoksnių iširti. Paviršutinis sluoksnis, kurį mes matome, yra lankstus ir patvarus. Antrasis sluoksnis yra riebus, dar giliau resime kitą sluoksnį kuris vėl sausas. Po šių sluoksnių rasime žaltino sluoksnį. Vėliau tiesias kraujo indų, nervų ir kitokių medžiagų sluoksniai. Kai įpiauname

odą, tai pastebime, jog paviršutinis odos sluoksnis yra sausas, o giliau kraujo indai gausūs ir kraujas tuojau prasiveržia.

Taip pat turim atsiminti, kad odoje yra įleistos mūsų plaukų šaknys. Kiekvienas plaukas maitina kraujas ir tol plaukas gyvas ir auga, kol jis gauna kraujo. Kiekvienas plaukas nuolat ap rūpinamas jam reikalingomis medžiagomis, be kurių jis negalėtų augti. Nors mes manome kartais, kad tik galvoje auga plaukai, bet tik rimoje, plaukai auga visame kūne. Tik toks skirtumas, kad vietomis plaukai išauga ilgi, o kitur visai menkučiai, net nematomi paprasta akim. Tikrai rankų delnuose ir kojų papadyse plaukų nėra, o visur kitur mūsų kūne auga plaukai ir vadinami "gyvaplaukiai". Oda turėdama savyje plaukų šaknis juos augina. Plaukai esti gražus, jeigu oda visa yra švari ir gerai prižiūrima. Todėl reikia vengti bet kaip sužaloti odą. Rankos neatrodys gražiai, jeigu mes jas dažnai mirkysime šiltame vandenyje ar kankinsime jas įvairiais chemikalais.

Oda tampa mūsų sveikatai, oda suteikia žmogaus kūnui grožį, todėl saugokim odą visada ir ją prižiūrėkim.

LIETUVOS BRIEDŽIAI

Briedis - didžiausias Lietuvos girių žvėris. Jis stambus, gražiai nuaugęs, pasižymi nepaprasta jėga, ištvermingumu. Šakoti patino ragai, sunki galva, yra neįveikiama užtvara priešui. Ypač stiprios briedžio kojos: ilgos su skeltais nagais, jos net pavojingesnės už ragus. Vieno tokio grybštelėjimo koja užtenka, kad priešas nebeapsikeltų. Gal todėl suaugusio briedžio privengia ir didžiausias Lietuvoje plėšrūnas - vilkas.

Didelis malonumas stebėti briedį. Kartą jį pamatius, ilgai negali užmiršti. Šį gražuolį nesunku ankstybą rytmetį sutikti miško laukymėje.

Lietuvos giriose briedžiai gyvena jau nuo seno. Tai buvo pagrindinis karalių ir kunigaikščių medžioklės objektas. Tačiau prieš pirmąjį pasaulinį karą jų tebuvo išlikę tik didžiausiose mūsų giriose. Pirmaisiais pokario metais respublikos miškuose briedžių buvo priskaičiuojama tik 90. Dabar galime pasigirti jų banda, siekiančia apie puspenktą tūkstančio. Ypač briedžiai pamėgo Ažvincio, Šimonių, Žaliosios, Biržų, Gudų girias. Daug ir gero pašaro, patogios vietos veistis - tai vis palankios sąlygos šakotragiams plisti.

Rugsėjo - spalio mėnesiais miškuose pasigirsta kimūs dūsavimai. Briedžiams atėjo "meilės metas". Patinai vilioja pateles, skersomis žiūri į savo varžovus. Meilė net ir žvėrimis pridaro rūpesčių. Visi nesusipratimai briedžių tarpe sprendžiami ragais. Kieno aštriau, kieno sprandas tvirtesnis, tas ir laimi briedės palankumą. Pralaimėjusysis nugenamas

šalin, dažnai su perdurtu šonu ar įlaužtu šonkauliu. Kartais briedžių kovos baigiasi net vieno kurio nors mirtimi.

Gegužės - birželio mėnesiais miško tankynėje briedė atsiveda vieną-du jauniklius. Motina labai rūpestingai saugo savo vaiką, nieko artyn neprileidžia. Šiuo metu ji puola net ir žmogų, jeigu jis atsiduria šalia pasislėpusio jauniklio. Jau po 10 dienų briedžiukas bėgioja taip pat greitai, kaip ir motina. Iki pat rudens jis minta patelės pienu, tačiau kartkartėmis grybšteli ir žolės kuokšteli ar krūmokšnio šakelę. Jaunikliai subręsta 3-4 gyvenimo metais.

Seniai patinai gyvena atsiskyrėliška: lindi kur nors eglėnų, pušų tankmėje arba murko

iškišę galvas iš vandens pelkynėje, gindami si nuo įkyrių briedmusių ar gylių. Pasitikėdami savo pilkai melsva spalva, sušiliejant su eglėnų, pušų ar drebulių kamienais, briedis žmogų prisileidžia gana arti. Tačiau pajutęs pavojų, jis be garso greitai pasišalina. Uoslė ir klausas šakotragio gana gerai išlavinta.

Penkerių metų briedžiai patinai lapkričio-gruodžio mėnesiais meta ragus. Jaunesniems jie nukrinta dažniausiai sausyje. Sakoma, kad numetęs ragus, briedis keletą dienų lindi tankumyne, gėdydamasis savo beragės galvos. Suprantama, karaliui be karūnos neįauku.... O ta karūna - įdomus, gamtos mylėtojų didžiai vertinamas "miško suvenyras". Grybaujant, vaikstant po miškus, tokių "suvenyrų" galima aptikti gana dažnai.

Jaunų patinų ragai smailūs, lenkti, todėl tokius ragus nešiojantį briedį žmonės vadina "yluočiu". Trečiamečių ragai dvišaki, keturmečių - trišakiai su pradedančia ryškėti mente. Penkiamečiams briedžiams išauga būdingi mentėti ragai. Šakų kasmet daugėja, tačiau iš jų skaičiaus dar negalima spręsti apie briedžio amžių. Kartais tų šakų išauga net iki 20.

Žiemą briedžiai susiburia į didesnius ar mažesnius būrius. Tada jų brydės išsiraižo po visus miškus. Net ir pusantrą metro storio sniego danga žvėrimis nėra baisi. Nors ir minko, bet pašaro jie susiranda ir žiemą. Tai - drebulių žievė, šakelės, jaunos pušaitės, karklai ir kt. Per visą žiemą briedis suėda 3 tonas medžių ir krūmų ūglių bei žievės. Drožia jis dantimis tarsi kaltais drebulės žievę ir laukia vasaros. Vis tik vasarą daug linksmiau. Tada briedžius aptiksi drėgnose ir šlapiose miško vietose, viksvomis, karklais, šaltėkšniais ir juodalksniais apaugusiuose pelkių pakraščiuose, lapuočių medžių jaunuolynų atšvaituose, ežerų, upelių bei balų brūzgynuose. Čia pakankamai mėgstamų drebulės, šermukšnio, šaltėkšnio lapų, viksvų, purienų, miško asiūklių, ajerų, švendrų. O vandens lelijos ir vandenyje augančios lūgnės - briedžių skanėstas. Žinant vietas, kur laikosi briedžiai, galima pamatyti, kaip gyvulus, atsiklaupęs ežero pakrantėje ant pirmutinių kojų, pilnais žandais žiaumoja vandens lelijas ar lūgnės.

Šių žvėrių Lietuvos giriose yra privisę apšiai ir kai kur jie daro netgi žalą miškų ūkiui.

V. Pasaulio Liuteronų Suvažiavimo dalis, plenumo posėdžio metu: Iš dešinės: sen. kun. Ansas Trakis, švedijos vysk. Bo Giertz, latvių jaunimo atstovas A. Rozitis, latvių arkivyskupas L. Lūsis, estų-dekanas dr. Taul ir kiti.

Tėvynė 6

ENCYCLOPEDIA LITUANICA

The publishers of the Lithuanian Encyclopedia (Lietuvių Encyclopedija) in readying Encyclopedija Lituania for publication have expanded the editorial staff. The staff was broadened to insure that all volumes would be finished at given date rather than some alphabetical system.

Up to now under the old system there has been a year lapse since the first volume was published. We feel that the time between the second and third volumes will be cut in half. All other volumes would then be published without any intervening time period so that the entire Encyclopedija Lituania would be complete by the end of 1973.

The new expanded editorial board is made up of the following: Prof. Simas Sužiedėlis who has completed work on the second volume and is the coordinator for the other volumes. Vincas Rastenis who also collaborated on the second volume

and is the editor of volume III (letters K-L-M) Prof. Juozas Jakštas will edit the fourth volume (N-R). Prof. Antanas Kučas - volume IV (S-T). Prof. Jonas Puzinas - volume VI (U-Z). Prof. Algirdas Landsbergis will edit all the sections pertaining to literature, theatre and the arts including the various biographies needed.

Persons who feel they have pertinent information to offer may contact Prof. S. Sužiedėlis or the editor of the particular volume involved. His address: Mr. S. Sužiedėlis, 68 Glendale St. Brockton, Ma., P2402.

Since it is felt that the encyclopedia will be finished at the deadline, everyone is urged to subscribe. Encyclopedija Lituania may be obtained at this address: Encyclopedija Lituania, 361 W. Broadway, P.O. Box 95, S. Boston, Ma., 02127.

Editors and Publisher

Seated from left to right - Prof. A. Landsbergis, prof. S. Sužiedėlis, publisher J. Kapočius, prof. A. Kučas. Standing - Prof. J. Jakštas, prof. J. Puzinas, V. Rastenis.

BALTS CAN BE PROUD OF THEIR YOUTH

The Baltic Rally on October 18 held at the Dag Hammarskjöld Plaza, N.Y.C. in connection with the 25th anniversary of the UN, started a new phase of the endeavors of the Balts in exile. For the first time to such a large extent, the chief positions of spokesmen and flagbearers were trusted to the generation born already outside Estonia, Latvia, and Lithuania, of who left their country as small children. They stood the test with flying colors: their speeches were short but to the point; their organization was smooth and effective; and their participation was enthusiastic.

After the "Star Spangled Banner" rendered by the united Baltic choir under the direction of Mr. Mykolas Cibas, Dr. Heino Ainso, 33, delivered the introductory remarks, in the name of the coordinating committee. He said that it is symbolic that our participation in the celebration of the 25th anniversary of the UN has to take place outside the closed gates of the world body; that our exclusion was not because we did not believe in the ideals of the United Nations - Peace, Justice, and Freedom, but because we demand that these ideals be put into effect immediately. "We are a living proof -- an open manifestation of a particular problem that the United Nations has been unwilling to solve," he continued. "Now we ask: when is the UN going to live up to its lofty image? When is it going to put an end to the hypoc-

risy and masquerade practiced by the Soviet Union in posing as a champion of liberty at international forums while colonizing and suppressing the previously independent states of Estonia, Latvia, and Lithuania?"

The rally was addressed by Mr. Mario Garcia Kholy, President of de Facto Cuban government who expressed his sympathy for the people of the Baltic states and invited the Baltic governments in exile to reside in Cuba after it will have regained its freedom.

Mr. Vytautas Radzivanas, 24, the representative of Lithuanian youth, is the Vice President of the Lithuanian Community of the USA, District of New York. He did not mince words against the double standard of our present-day world leaders. "The policies of the UN are one way alleys: colonialism in Africa is a cardinal sin, but slavery in the Baltic states becomes an accepted state of affairs," he said. "Today we accuse the United Nations of benign neglect of those, who worked so hard some fifty years ago to put the foundations for this organization. Our friends from the Baltic states are not members of the United Nations, and we all know why: one of the members of the UN - the Soviet Union - has a seat in that great big hall, and no one notices the bloody hands of their representatives."

Each speech was followed by the national anthem of the respective country, sung by the united Baltic choir.

Tėvynė 7

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

PRANĖ BUTKIENĖ, 11 kp., Waterbury, Conn., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 7, 1926 m., mirė rugsėjo 30, 1969 m. Apdrauda išmokėta velionės dukterei, Magdaline Sullivan/

MAGDALENA GINTNERIS, 21 kp., Chicago, Ill., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 1, 1964 m., mirė kovo 11, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės vyrui, Antanui Gintneriui.

JUOZAS KAMARAUSKAS, 23 kp., Shenandoah, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė vasario 1, 1915 m., mirė rugpjūčio 31, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio anūkiui, Joseph P. Machalunas.

JULIA BRAZE, 44 kp., Miami, Fla., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė spalio 26, 1909 m. mirė rugsėjo 28, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės dukterei, Peggy Johnson.

KATRE JAKSEVIC 50 kp., Binghamton, N.Y., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 7, 1929 m., mirė spalio 1, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės vyrui, Anthony Jaksevich.

STASYS BUJANAUSKAS, 66 kp., Ansonia, Conn. gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė sausio 4, 1925 m., pridėtina, apdraudą paėmė rugpjūčio 10, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės dukterei, Milda Stachowicz, ir anūkei, Arline Stakowicz.

PETRONĖ ŽEMAITIS, 98 kp., Tower City, Pa. gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė kovo 12, 1918 m., mirė spalio 11, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės dukterei, Anna Žemaitis.

MARĖ ZITKIENĖ; 167 kp., Joliet, Ill., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė balandžio 11, 1926 m., mirė rugpjūčio 26, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės dukterei, Clara Penney.

STEPAS DRYZA, 200 kp., Detroit, Mich., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 5, 1963 m., mirė spalio 2, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Zofija Dryza.

Viso\$5,677.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso\$108,817.00

IŠMOKĖTOS TAUPOMOS APDRAUDOS

Gryzyda Gulbinas, 136 kp., Cleveland, Ohio
Rimgaudas Gulbinas, 136 kp., Cleveland, Ohio

Viso\$1,000.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso\$53,543.00

ISMOKAMOS LIGUJE PASALPUS

Spalio 24, 1970

P. Kalpokas, 123 kp., Montreal, Que., Canada
sirgo 3 sav. 5 d.\$47.50

J. Kolbas, 185 kp., E. Chicago, Ind., sirgo 12
sav.\$113.50

Viso\$161.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso\$9,881.51

PAGALBA SERGANČIAM TĖVYNAINIUI ANTANUI PIGAGAI

Džiugu, kad neapsirikom paskelbdami į bevil-tiška padėti atsidūrusio lietuvio Antano Pigagos laišką. "Tėvynės skaitytojai pasirodė jautrūs ir jau siunčia jam aukas. Bet kadangi jis pats prašė nors nedidelės, bet skubios pagalbos, tai pirmąjį Money orderį "Tėvynės" redakcija jau pa-siuntė Antano Pigagos adresu.

Aukojo šie "Tėvynės" skaitytojai.

Joseph Johnson - \$5.00, Julė Johnson - \$5.00
Julija Gedvilienė - \$1.00, K. Tauras ir Nellie -
\$2.00, "Tėvynės" redakcijos žmonės pridėjo -
\$7.00; pasiūsta - \$20.00.

Vėliau gauti kitų aukotojų pinigai bus pasiūs-ti papildomai. Nuoširdžiai ačiū už aukas. Ačiū ir už Jūsų palankumą mūsų laikraščiu.

ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ STUDENTŲ Sąjunga mini savo 20-tąjį jubiliejų. Ta proga šių metų suvažiavimas, kuris įvyks Clevelande lapkr. 26-28 dienomis, iškels Lietuvos studentų atsiekimus Amerikoje iki šiol ir atkreips dėmesį į esamas problemas bei ateities perspektyvas. Suvažiavimo tema yra "Lietuvių Studentų Kriptis: Buvosioji, Esamoji, Būsimoji."

Suvažiavimo programa apims aktualius klausimus domujančius ne vien studentus, bet ir filis-terius bei plačią lietuvių visuomenę.

* ALICE STEPHENS vadovaujamas trio-so-listės Genovaitė Mažeikienė, Margarita Momkie-nė ir Jonė Bobinienė, o taip pat pianistas Arvy-das Vasaitis Ramovėnu, kviečiami buvo nuvykę į Omaha, Nebr., kur davė sėkmingą koncertą.

* RIMAS VAIČAITIS Illinois universitete ga-vo inžinieriaus daktaro laipsnį.

* JONAS KEPALAS, Vilkinis ir Gerometa, pirmi du lietuviai, o trečiasis italas Berisso mieste Argentinoje įsteigė namų reikmenų krau-tuve. Įdomu bus patirti, kaip šiai bendrovei seksis biznis.

* MUZIKAS J. ŽILEVIČIUS vadovauja lietu-vių muzikologijos archyviui. Kadangi šis archy-vas buvo įsteigtas 1920 metais, tai dabar mini-mas jo 50 metų gyvavimo sukaktuvės.

* DRAMOS STUDIJA Chicagoje jau pradėjo naują sezoną. Rugsėjo 10 dieną įvyko Studi-jos lankyt jų pirmas susitikimas. Už Studijos lankyma jokio mokesčio neimama.

* "AUKURAS" dramos mėgėjų teatras Hamil-tone planuoja pastatyti Balio Sruogos veikalą.

* HAMILTONO lituanistinė mokykla jau pra-dėjo darbą. Tikimasi joį ir šiais metais šią mo-kyklą lankys iki 250 jaunuolių.

* LIETUVIŲ MŪTERŲ klubas Kenosha, Wis. Milwaukee International Institute patalpose rug-sėjo 26 dieną surengė lietuviškų valgių pietus amerikiečiams. Vietos publika pažįsta lietuvių moterų sugebėjimus kulinarijos srityje, todėl bi-lietai į siuos pietus prieš dvi savaites buvo iš-parduoti. Daugelis geidusių lietuviškai papie-tauti dėl vietos stokos, gaila, negalėjo. O vie-tinė spauda, kaip pav. "Milwaukee Journal" šią pramogą plačiai aprašė ir pavaizdavo paveiks-lais. Buvo patiekta napoleonai, beržo šakos, įvairūs grybai, meduoliai, raguoliai, cepelinai, balandėliai.

* DANAS POZNIAKAS, vilnietis, buvęs Euro-pos ir olimpinių žaidynių bokso čempionu, vie-nerius metus studijavo istoriją Vilniaus Pedago-giniam institute ir žada būti istoriku. Jis dar nu-mato pasireikšti ir bokso ringe. (E.)

* VENECIJOJE įvykusiame metiniame filmų festivaly buvo parodytas ir lenkų gamybos, Jan-usz Majewski režisuotas filmas iš Lietuvos bajorų gyvenimo, pagal P. Merimee novelę "Lokys" (išleista 1869 m.). Italijos spauda, "Lokio" fil-mą ir plačiai atpasakojo Lietuvos pilyje bei gi-riose vykusį veiksma. (E.)

* "BIRŽŲ ALAUS" darykla tiek praplečiama, kad į metus pagamins iki milijono dekalitų a-laus.

New York City Scout Troop. Žaidimo naktis pirmoje mūsų metų savaitėje. Sėdi, žemai: A. Žukienė, ir I. Jankauskienė; antroje eilėje sėdi: Z. Jurionė, I. Alkaninienė, I. Garunkaitienė, R. Česonavičienė, J. Vilgailienė, D. Birytienė; stovi: M. Šulaitienė, B. Kidolienė, G. Šimukonienė, B. Gušaitienė, G. Kulpienė, G. Budvytėnė, D. Šabulytėnė.

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRASTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, einas 2 kartu į savaitę
Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00.
Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai.

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiesčiose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mė-nesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasirašite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-šius metus. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Keleivio Administracijoj gaunamas 1970 metų kalendorius, kaina \$ 1.00

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NELAIMĖS VALANDOJE
SAUKITE:
5 Tagg 2-5043

Matthew P. Ballas
BIELLAUSKAS
Funeral Home

AL. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų Vedejas
Notary Public

680 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Tel. 296-2244.

SHALINS

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-02 Jamaica Ave.
prte Forest P'way stories
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja
laidotuviams
Koplyčios nemokamai
visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS